

Nr 28.

Ankom till riksdagens kansli den 16 mars 1937 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av styrelsens för riksdagsbiblioteket framställning om inrättande av ytterligare en andre bibliotekariebefattning vid biblioteket.

I skrivelse till bankoutskottet den 9 januari 1937 har styrelsen för riksdagsbiblioteket framlagt förslag i fråga om, bland annat, inrättande vid biblioteket av ytterligare en andre bibliotekariebefattning i 21:a lönegraden.

Beträffande motiveringen för förslaget har styrelsen åberopat en av överbibliotekarien Erik Winge verkställd utredning i ärendet. I denna utredning anföres huvudsakligen följande.

Vid bibliotekets omorganisation år 1918 till ett centralt förvaltningsbibliotek fastställdes antalet ordinarie tjänstemän till en chefsbibliotekarie (senare överbibliotekarie) samt två andre bibliotekarier. En av de sistnämnda skulle hava närmaste tillsyn och vård över expeditionen med därtill hörande åligganden. Vid löneregleringen 1921 förvandlades denna befattning till en förste bibliotekarietjänst. Jämte nämnda expeditionsarbete beräknades följande uppgifter som lämpliga att utföras av honom: att i real- och nominalkatalogen inordna tillkommande katalogblad, att föra katalogen över tidskrifts- och fortsättningslitteratur, att katalogisera samt till bindning anordna betänkanden, statistik och dyl., att biträda chefen vid granskningen av katalogiseringsarbetet och tillsammans med honom granska inkommande leveranser med därtill hörande räkningar, att föra förteckning i två exemplar över de i riksdagens och kamrarnas kanslilokaler och klubbrum samt i de för utskotten avsedda lägenheter befintliga samlingar av böcker och arkivalier ävensom att revidera dessa samlingar före och efter deras upplåtande till riksdags- eller andra korporationer.

Under det nyorganiserade bibliotekets första verksamhetsår, då arbetet i låneexpeditionen ännu var förhållandevis ringa, hade samma tjänsteman medhunnit såväl expeditionsarbetet som ovan angivna arbetsuppgifter. För varje år hade emellertid expeditionsarbetet ökat; i allt större utsträckning började bibliotekets på många bokområden för Sverige enastående samlingar att tagas i bruk av nya grupper av lånesökande. Inte endast läsesalar och referensbibliotek hade fått en större publikfrekvens; jämväl och framför allt hade ökning skett av antalet böcker, som utlånades utanför bibliotekets lokaler till institutioner, bibliotek och enskilda forskare. Genom omorganisationen 1918 hade statsförvaltningens samtliga verk erhållit tillgång till bibliotekets samlingar, och med varje år hade de även allt flitigare tagit biblioteket i bruk; det syntes icke vara överdrift att påstå, att biblioteket denna dag ägde väsentligen annat och till antalet mångdubbelt klientel än före år 1918.

Men en naturlig följd av detta hade också blivit, att förste bibliotekarien

icke längre kunde medhinna sin ursprungliga arbetsuppgift. Så småningom hade det blivit nödvändigt för honom att anlita biträde av bibliotekets övriga personal för slutförande av sina olika uppgifter, vilka han likväl i huvudsak behållit ledningen av. Ett nytt, tidskrävande och synnerligen ansvarsfullt arbete hade emellertid blivit anförtrott honom, sedan biblioteket erhållit uppdraget att utge Årsbibliografien över Sveriges offentliga publikationer. Då denna publikation, som krävde mera arbete än man från början kunnat beräkna, årligen toge en betydande del av förste bibliotekariens arbetstid i anspråk, hade det visat sig erforderligt, att han lika lång tid erhöle befrielse från allt arbete med låneexpeditionen. Det vore emellertid långt ifrån lyckligt, att olika personer hade att svara för ett sådant arbete som vård och tillsyn av låneexpeditionen, ett arbete som mera än någon annan biblioteksuppgift krävde enhetlig och kontinuerlig omvårdnad.

Då den övriga personalen på sätt ovan beskrivits måst biträda förste bibliotekarien i hans åligganden och slutligen även tidvis uppehålla expeditiöns tjänsten i dess helhet, hade följden blivit, att denna personal icke hunnit slutföra samtliga sina egentliga uppgifter. Mindre brådskande angelägenheter, vilkas behandling kunnat åtminstone tills vidare uppskjutas, hade fått förbli obehandlade. Sålunda hade en viss arbetsbalans icke varit möjlig att undvika. Som exempel härpå kunde nämnas följande. Enligt § 12 i bibliotekets stadgar skulle årligen efter av styrelsen fastställd plan någon del av bibliotekets samlingar underkastas revision. Denna borde så anordnas, att den efter en viss tids förlopp kunde hava omfattat biblioteket i dess helhet. Detta arbete, som vore av stor vikt för bibliotekets hela verksamhet, vore både mödosamt och tidskrävande; på grund av bristande arbetskraft hade beklagligt nog någon revision icke varit möjlig utföra på flera år. Detta missförhållande borde givetvis, så snart ske kunde, undanröjas.

Med hänsyn till ovan angivna förhållanden syntes det i hög grad av behovet påkallat, att en omorganisation av det inre arbetet i biblioteket genomfördes. Bibliotekets utveckling nödvändiggjorde, att arbetsfördelningen mellan tjänstemännen på väsentliga punkter erhöle en lämpligare och bättre avvägd utformning. För att möjliggöra detta erfordrades emellertid *en ökning av bibliotekets ordinarie personal med en ny andre bibliotekarie*. Av grundläggande betydelse vore, att en ordinarie tjänsteman anställdes, som helt kunde ägna sig åt och ensam hade att svara för låneexpeditionen med därtill hörande åligganden. Denne skulle tillhandahålla de lånesökande bibliotekets litteratur samt stå till tjänst med upplysningar och bibliografiska utredningar, föra vederbörliga journaler, utöva uppsikt över läsesalarna och där uppställda samlingar samt sköta den korrespondens, som berörde expeditionen. Vidare skulle han i real- och nominalkatalogen inordna tillkommande katalogblad samt föra bibliotekets tidskrifts- och fortsättningskatalog. Slutligen skulle han föra förteckning i två exemplar över de i riksdagens och kamrarnas kanslilokaler och klubbrum befintliga samlingar av böcker och arkivalier ävensom revidera dessa samlingar före och efter deras upplåtande till riksdags- eller andra korporationer.

Genom denna anordning skulle den del av bibliotekets personal, som tidigare biträtt men som framdeles icke längre behövde biträda i expeditionen, beredas möjlighet och tid att medhinna samtliga sina ursprungliga arbetsuppgifter. Vidare skulle förste bibliotekarien, befriad från expeditiöns tjänsten, kunna odelat ägna sig åt de mera krävande och kompetensfordrande uppgifter, som borde påvåla honom i egenskap av överbibliotekariens närmaste man och ställföreträdare å ena sidan samt genom hans överord-

nade tjänsteställning i förhållande till den övriga personalen å den andra sidan. Det skulle åligga förste bibliotekarien att utarbeta och redigera de bibliografier, katalogtillägg och andra bibliografiska publikationer, som utgaves av biblioteket, att svara för den årliga revisionen av bokfacken, att utföra vissa gransknings- och kontrollarbeten, att biträda chefen vid granskningen av katalogiseringsarbetet och tillsammans med honom granska inkommande leveranser med därtill hörande räkningar samt vara dennes medhjälpare vid vissa förberedande arbeten. •

Över styrelsens förevarande förslag har utskottet inhämtat yttrande av lönenämnden för riksdagens verk, som i skrivelse den 15 februari 1937 förklarat sig hava funnit behov föreligga av inrättande av en ny andre bibliotekariebefattning i 21:a lönegraden. De arbetsuppgifter, som skulle åvila befattningen, vore enligt lönenämndens uppfattning av stadigvarande natur och syntes därför böra anförtros åt en tjänsteman i ordinarie ställning. Den föreslagna placeringen av befattningen i 21:a lönegraden syntes lönenämnden vara väl avvägd.

I detta sammanhang må omnämnas, att överbibliotekarien i sin utredning jämväl ingått på frågan om *uppflyttning av förste bibliotekariebefattningen vid riksdagsbiblioteket från 24:e till 26:e lönegraden* samt att styrelsen för riksdagsbiblioteket i sin nu förevarande skrivelse under åberopande av i utredningen anförda skäl framlagt förslag i sådant avseende. Sedan utskottet i ärendet inhämtat yttrande av lönenämnden för riksdagens verk, har lönenämnden i ovanberörda skrivelse den 15 februari 1937, oaktat uttalad tveksamhet, förklarat sig icke vilja motsätta sig förslaget. En av nämndens ledamöter, ledamoten av riksdagens första kammare G. T. Ehrnberg, var emellertid av skiljaktig mening och avstyrkte bifall till förslaget. Vid föredragning den 11 mars 1937 av ärendet har utskottet icke funnit tillräcklig anledning föreligga att för riksdagen framlägga förslag i ämnet.

I likhet med lönenämnden finner utskottet ådagalagt, att behov förefinnes *Utskottet.* av ytterligare en andre bibliotekariebefattning vid riksdagsbiblioteket, och utskottet har icke något att erinra mot att denna befattning hänföres till 21:a lönegraden. Här avsedda ändring i bibliotekets organisation synes böra tillämpas från och med den 1 juli 1937.

Beträffande den höjning av anslaget till avlöningar vid riksdagsbiblioteket, som erfordras vid bifall till nu förevarande framställning, kommer utskottet senare under riksdagen att framlägga förslag.

Åberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av styrelsens för riksdagsbiblioteket förevarande framställning, må besluta, att den vid avlöningsreglementet för befattningshavare vid riksdagens verk fogade tjänsteförteckningen skall, med tillämpning från

och med den 1 juli 1937, i nedan angiven del erhålla följande ändrade lydelse:

Tjänsteförteckning

angivande antalet ordinarie befattningar vid vederbörande verk ävensom för vissa av dessa befattningar de särskilda lönegrader,* till vilka de äro hänförliga enligt den i 9 § av avlöningsreglementet intagna löneplan.

Riksdagsbiblioteket.	Lönegrad enligt löneplanen
Verk och befattningar	
1 förste bibliotekarie	24
2 andre bibliotekarier	21
1 förste expeditionsvakt	7

Stockholm den 16 mars 1937.

På bankoutsrottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Ehrnberg*, *Lindley**, *Leffler*, *Ström* i Lidköping, *Bjurström*, *Nilsson* i Mölndal, *Bodin* i Visby och *Sundvik*;

från andra kammaren: herrar *Holmgren*, *Lovén*, *Paulsen**, *Andersson* i Falkenberg, *K. A. Westman*, *Gustavson* i Västerås, *Osberg* och *Andersson* i Lindome.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.